
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

PAMFLET

25974

BRIEF

AAN DEN

WEL EDELEN HEER C. D.

te 's Gravenhage,

OVER DEN TOESTAND VAN

Holland,

NA DESZELFS AFSCHIEDING VAN

België.

~~~~~

20 CENTS.

~~~~~

AMSTERDAM,

J. M. E. MEYER.

1830.

II 141

WEL EDEL HEER!

Gij vraagt mijne gedachten over den toestand van ons Rijk, na deszelfs afscheiding van *België*. Gaarne voldoe ik aan uwe aanvraag, en laat deze bedenkingen aan UWEds. overweging en beslissing.

Door *Holland* versta ik dat gedeelte des Rijks, zoodanig als het was, met de zeven vereenigde Provinciën, vóór deszelfs heillooze vereeniging met *Brabant*.

Door *Hollanders* versta ik alzoo alle de *Inwoners* der genoemde *zeven Gewesten*. Ook in dezen zin, wensch ik, dat onze geliefde Koning zich, in plaatse van dien over de *Vereenigde Landen*, voortaan, bij *stellige* verklaring, *Koning van Holland* noemen zal.

Wat nu mijne bedenkingen betreft, dezelve bepalen zich voornamelijk tot *twee* opzigten, en wel tot *Eenvoud* en *Bezuiniging*. In deze *twee* meen ik alles te mogen bevatten, wat mij thans vooral in den zin komt. Het spreekt van zelf, dat ik het een en ander in onderscheidene betrekkingen zal moeten beschouwen. In de eerste plaats, moet ik den *stelligen* wensch uiten, dat het onzen geliefden Koning behage, zich, zonder de minste voorbehouding, te verklaren, dat Hij ééniglijk is *Koning van Holland*, zonder iets meer. Wijders, dat het Zijner Majesteit gelieve, *alle hooge titels van Adel* te laten, zoo als zij thans zijn, *zonder* echter voortaan *nieuw-*

we te scheppen. Baronnen en Graven zijn meestal uit *Braband* afkomstig. Zij lieten zich aldaar op hunnen adel vrij wat voorstaan, zonder, over het geheel genomen, een zuiver en edel karakter te bezitten, gelijk het behoorde, op welks opregte gehalte men inderdaad veilig vertrouwen konde. Zoodanige titels zijn, na het verval der Grafelijkheid, strijdig met onze aloude zeden, waarvan wij, hoe jammerlijk dan ook in sommige steden verfranscht, Gode zij dank ! nog niet geheel ontaard zijn.

De kleine uitgebreidheid van ons koninklijk grondgebied vordert al verder, dat onze Handel den *voornaamsten* tak van welvaart uitmake, zonder daarom echter ons fabriekwezen geheel te verwaarloozen, waarover straks nader.

De Handel, als zoodanige, vereischt de *minst mogelijke* beperking. Dezelve moet vrij en onbelemmerd zijn, voor de *grootste* uitbreiding vatbaar.

In dezen geest zullen alle wetten en verordeningen, door de toegevendheid omtrent Brabands fabriekwezen, met benadeeling van den Handel, veroorzaakt, zeer naauwkeurig moeten herzien worden, ten einde de Koopman niet onderdrukt, maar bemoedigd worde. Alle middelen, dienende om elken burger bij zijne regten en voorregten, neering en bedrijf, te handhaven, moeten zorgvuldiglijk getoetst, alle overtollige belastingen en bezwaren afgeschaft, de kommiesen van oktrooi enz. zeer ernstig bij hunnen pligt gehouden, en daardoor gezorgd worden, dat de heilige band van vrede en eendragt allen gezamenlijk vastsnoere, en ieder tot behartiging van het algemeene welzijn geleid en gedrongen worde, zonder dat echter daar-

door die voorzieningen tegen sluikerij en bankbreuk achterblijven, welke met de zwaarste straffen van oneer, schande, geldboete, openbare tentoonstelling, ja, des noods, met uitbanning, behooren gekastijd te worden. Nogmaals, ik herhaal het, de Koophandel moet *liberaal* en vrij zijn. Er behoort gezorgd te worden, dat alle van buiten inkomende scheepsladingen, ten langste, *binnen veertien dagen*, IN EENS aan den man komen. Men moet zich niet langer hechten aan oude afgesletene voorwaarden van verkoop (*verkoop-conditiën*). Er moet inderdaad, zal het Land behouden worden, een nieuwe, naar tijdsomstandigheden passende, Handelgeest ontstaan. Ook ten aanzien der aan te nemen of te geven beloften van betaling (*Promessen*) behoort eene nieuwe regeling (b. v. op 6 weken of 2 tot 3 maanden) *tot gevestigde orde* daargesteld te worden. Nog vorderen de zoo genoemde Lijsten van Korting (*Courtagie-Lijsten*), op billijke gronden, eene allernoodwendigste voorziening. Boven alles, echter, moet men niet talmen. Men moet nog werken, zoo lang het dag is. Geen oogenblik ga verloren, of wij gaan jammerlijk terug! Haast u des langzaam! Het Vaderland is in het hoogste gevaar. Het eischt volkomen herstel.

Ten aanzien van het Fabriekwezen diene in aanmerking te komen, dat ten spoedigste eene *openlijke Tentoonstelling* plaats grijpe, waaruit het blijkbaar worde, welke Fabrieken *Holland* voor als nog bezit, en dat er de noodige premiiën tot aanmoediging, bovenal te *Leyden, Utrecht enz.*, allerwegen worden uitgereikt. Hierbij voege men nog, dat, volgens koninklijke verordening, alle

personen, die van stadswege kleeding ontvangen, hetzij krijgslieden, weezen enz., met *inlandsche fabriekstoffen* voorzien worden, en dat hieromtrent de naauwkeurigste oplettendheid plaats grijpe, ter voorkominge van allen eigenbatig bedrog, waaraan *openlijke verguizing* uitgeoefend worde!

Eene andere bedenking betreft de Fransche Scholen, zoo als zij, helaas! nog overal door de jammerlijkste gedachteloosheid en onzinnigheid in werking zijn. En aan deze overweging, bid ik, wijde men een allerernstigst nadenken! Is de Fransche taal -- deze is mijne eerste vraag: -- nu op het tegenwoordige tijdstip, een wezenlijk voertuig tot algemeene burgerlijke beschaving, gelijk zij nog was ten tijde van LA HARPE, om geene andere personen meer te noemen? Deze vraag moet ik volstrekt ontkennender wijze beantwoorden. Neen: zij is in waarheid eene schandtaal. Zij is de taal van den ondeugendsten minnehandel, uit het schrikkelijkste voornalig bederf der voornaamste Hoven oorspronkelijk, en thans, door overvloed van zegwijzen, spreek- en stopwoorden, een laf geveel voor de ooren, alleenlijk geschikt om maagdelijke onschuld te bederven, elk karakter te verwoesten en alle nationaliteit den bodem in te slaan. En is dat zoo, gelijk ik voor mij met den hoogsten ernst geloof en openlijk belijd, dan moet zich de allereerste zorg onzer Staatsregering aan dit hoogst belangrijk onderwerp zorgvuldigst heijgen. Men gaat op de oude deun voort, zonder zich over het gevaar te bekommeren, en, is men daarop niet *in tijds* bedacht, zal men zich, helaas! beklagen, wanneer het reeds te laat is. Dit kwaad *kan* en behoort in de eerste be-

ginselen gestuit te worden, eer het te laat is. Ik voed eerbied voor enkele uitstekende Fransche vernuftten, wier hooge waardij ik allezins vereer; maar ik heb in waarheid afkeer van al wat Fransch heet, omdat die Natie, uit hoofde van karaktermatige ligtzinnigheid, met *alles* den spot drijft, en ik moet bijkans elken Franschman wantrouwen, daar hij, door volkstrots opgeblazen, karakterloos is, zonder eenig zedelijk vast beginsel. Het Fransch, indien het al op de lijst der Taken *behouden* wordt, (waarvan ik, en zoo ik meen, op voldoende gronden, *in het tegenwoordige tijdstip*, allezins twijfel,) behoort terug gebragt te worden tot den alleereenvoudigsten en laagsten trap van onderwijs der kinderscholen, opdat het kwaad met tak en wortel worde uitgeroeid.

Bij deze gelegenheid over de Scholen sprekende, mag ik niet onopgemerkt laten een zeer aanmerkelijk vak, gelegen in de Latijnsche Scholen. In dit opzigt moet ik mij vereenigen met het gevoelen van niet weinige geleerde Mannen onzes Vaderlands. Zij zijn namelijk van oordeel, en, zoo mij toeschijnt, zeer te regt, dat het onderwijs aldaar veel te veel omvat, dan de Jeugd van dien leeftijd, door een genomen, bevroeden, veel min in haar geheugen bewaren kan. Voor al zulk bezwaar van *rekenen* enz., dat, wanneer er geen bijzondere aanleg toe is, even ras vergeten als onthouden wordt, geven men aan de leergierige Jeugd in de plaats het lezen en zorgvuldiglijk beoefenen der oude Dichters, bovenal der Grieksche en Latijnsche, dat zoo vaak

verzuimd wordt. Dit toch maakt het *wezenlijke* vak uit harer *opvoeding*, en is, ter harer beschavinge, voor het geheele volgende leven volstrekt onontbeerlijk. Alles haspelt dermate onder elkander, dat de lieve Jeugd, in haren besten leeftijd, doorgaans zeer onvoldaan de schole verlaat. Op dezen grond van dagelijksche ervaring moet ik hoogstens verlangen, dat de zorg onzer welmeenendste Staatsmannen zich aan dit zeer belangrijk onderwerp zorgvuldigst gelieve te wijden, het wangebruik te dezen opzigte zeer ernstig te keer ga en de nog teedere Jeugd terug bringe tot het doel harer echte beschaving.

Te dezer gelegenheid mag ik almede niet onopgemerkt laten een ander gedeelte der Nationale opvoeding, gelegen in de gewone bevordering onzer studerende Jeugd tot den trap van Doctor in de fraaie Letteren, Wetenschappen, Geneeskunde enz.

Bij de Persen, Atheners en Spartanen, weten wij uit de oude Geschiedenis, werden de jonge lieden, reeds zeer vroegtijdig, uit de huizen hunner ouders verwijderd. Men hield openbare maaltijden, bij welke zij tegenwoordig waren. Aldaar namen zij deel aan de behandeling der nuttigste onderwerpen. Zij zelve werden over velerlei staatkundige beschouwingen ondervraagd. Daarbij was een openbaar doel aanwezig. Er bestond inderdaad opvoeding. Maar is dezelfde bedoeling, welke in alle eeuwen en onder alle Volken evenredig behoort te zijn, bij onzen landaard, in eenig het geringste opzigt aanwezig? Deze vraag moet ik vol-

strekt ontkennender wijze beantwoorden. Neen; daarin is een ontzettend verschil. Neen: onze gansche Akademische Schole is louter *theoretisch onderwijs*. Er is niets van *praktikale opvoeding*, en deze toch behoort de *voornaamste* te zijn van elke hoofdbedoeling. De Jeugd moet, bovenal op de Hooge Scholen, in moed en kracht ontvont en tot allerlei deugd geprikkeld worden. Te dezen aanzien verlang ik alzoo, dat zij, die tot eenig Doctoraat, hetzij in de Letteren, Wetenschappen, en bovenal in het Regtswezen en de Geneeskunde, zullen bevorderd worden, vooraf, gedurende een jaar lang, onder het toezigt komen van een bekwaam en eerlijk Advokaat, Geneesheer of Apotheker, ten einde zij worden voorbereid, de praktijk te leeren, gepaste geneesmiddelen voor te schrijven en met zieken te leeren omgaan. Deze toch was eene der hoofdbedoelingen hunner Akademische beoefening, en met dezen medegedeelden raad zal, meen ik, onder beroep op nog meerdere ervaring van deskundigen, dit hoofdoogmerk het best bereikt worden.

Nog eene andere bedenking is betrekkelijk tot het *Regt van Patenten*. Wat men daaromtrent ook zeggen moge, (hetzij men wil, dat dit zoogenoemde regt *veel* of *weinig* aan 's Lands Schatkist opbrengt: dit alles wil ik bij deze gelegenheid niet onderzoeken;) maar dit is, naar mijne overtuiging, zeker, dat hetzelfde, na aftrek van het daartoe benodigd aantal en de bezoldiging van een heir van Amhtenaren, een zeer ongelukkig middel is tot stijving van 's Lands Kas. Hoe jammerlijk wordt

daarmede aan de eerste grenzen van het Staatsgebied omgesprongen! Mij zijn voorbeelden opgegeven van *twee of drie stuivers voor één Patent*. Waar moet dit henen? Voor rondloopers, die het gansche Land afstroopen, fabrieken, trafieken, neeringen en handteeringen bederven, en den inwoner van Amsterdam, door zijne huishuur reeds zoo jammerlijk achteruit gezet, gansch en al ten gronde rigten? Is dit echte Staatshuishoudkunde? Neen, gewis, dit loopt nergens anders op uit, dan op eene allerbespottelijkste knevelarij. Om deze zeer gewigtige reden, moet ik, wederom, mijn allerernstigst verlangen betuigen, dat alle zoodanige Staatspersonen, die bestemd of in de gelegenheid zijn om deze belangrijke hoofdzorg opregt en deelnemende te behartigen, met den volstandigsten ijver hunnen arbeid daartoe zullen gelieven te leenen.

Nog iets, dat ook alhier regt ter snede komt, omdat wij van braafheid en deugd gewagen, en deze openbaart zich thans vooral in de vrijwillige aangifte tot wapening. Maar, gij Vermogenden in aanzien en rijkdom! waarom schaft ook gij niet de *noodeloze* lijfbedienden af, die alleenlijk tot pronk en weelde dienen? Welk een bemoedigend voorbeeld zoudt gij niet aan duizend anderen verschaffen, wanneer zij, u wenschende na te volgen, alle *volstrekt noodeloze* uitgaven besnoeiden en aan het deerlijk *geteisterd* Vaderland ten offer bragten?

Nog iets wegens de *Afschaffing van noodeloze Lijfbedienden* en derzelver bemoediging tot de algemeene Wapening. Deze overweging treft u

voornamelijk, zeer geëerde en aanzienlijke Landgenooten! Het is voor u eene opoffering van wezenlijk belang. Maar, zoudt Gij daartoe niet gereedelijk medewerken, die door uwen *gezegenden rijkdom*, waarvoor gij aan God en aan uw voorgeslacht opregtelijk dankbaar zijt; gij, die, door uwe *zeer menigvuldige* bijdragen, volgaarne uwe menschlievende hulp betoont om de ellenden van duizende ongelukkigen te gemoet te komen? Neen, voorzeker, zulk eene schandelijke verdenking *kan* of *mag* op u niet hechten. Neen: van uwe bij den Hollander zoo regtstreeks erkende goedwilligheid, welke door ontallijke weldaden kenbaar is, zoude juist zulk eene beschuldiging eene allerwezenlijkste belediging zijn, welke gij nimmer verdient. O! wat ik u bidden mag, vereenigt hand en hart te zamen, om deze godvruchtige bedoelingen tot stand te brengen! Zoo blijft ook uw te regt gevestigde roem nog bij het nageslacht in dankbare zegening!

Eene laatste bedenking zal zich wijden aan het hoogst gewigtig punt van *verzedelijking der Nederlandsche Natie* en van haar *nationaal karakter*. Hoe, zeggen misschien sommigen: deze is de sedert eeuwen afgesletene droom, waarvan, na de straks genoemde drie steden, niets meer dan een lontier hersenbeeld bestaat. Het zijn zeer schoone woorden, maar *thans* volstrekt *nooit* meer uitvoerlijk. Ei lieve, wat is *Nationaal karakter*? En hoe zoude daaraan, bij de tegenwoordige verbastering van zeden en de gansche verfransching van onzen landaard, bij mogelijkheid te denken zijn? Neen: dit is slechts op het oude aambeeld geklopt,

zonder dat deszelfs dreuning zich ooit weder herhaalt. Maar is dat wel zulk een droombeeld, als men voorgeeft? Waarom zoude zulks niet te verkrijgen zijn, indien men slechts den toelag heeft om het te vormen? Waarop dient alhier in de eerste plaats gewerkt te worden? Op de heerschappij van goede zeden. En hoe verkrijgt men die? Gewis, *niet* door onderwijs, maar door voorbeelden, door openbare eerbetooning aan wezenlijke verdiensten, *niet* door het geven van ridderorden aan Jan en Alleman, als zij slechts geld en naam hebben, maar door de waardij van *wezenlijke* verdiensten. Zouden hiertoe niet veelvuldige middelen in handen zijn, indien men slechts wil? Zoude niet elke stad, zij moge dan groot of gering in aanzien en getal van inwoners zijn, mogen wedijveren, om elkander de loef af te steken? Ja, gewis, de Natie zal zedelijk zijn, zoodra deugd erkend, gewaardeerd en door geene fransche modepoppen miskend wordt.

Eindelijk, vind ik mij verplicht nog een enkel woord te spreken van de *Loterij*, welke het verderf van zoo vele duizende personen en huisgezinnen met zich sleept, en door eenen altijd invretenden kanker van eigenbaat zich zelve eindelijk geheel verwoest. Hoe! Leeren wij van onze vijanden! De Brabandsche oproerkraaijers zelve hebben dezen wortel des kwaads *stellig* en *zeer te regt* verboden, omdat hij den Staat aan het harte knaagt.

Zij verschaft, het is waar, aan duizende Joden een *veelvuldig*, doch helaas! ook zeer *bedriegelijk* bestaan, waardoor duizenden in het verderf gestort worden. Maar, weegt dit *gewaande* voordeel te-

gen de *zedelijkheid* op, welke daardoor jammerlijk gekrenkt wordt? Is het niet veeleer het ware *zedelyk* belang des ganschen Volks, welks geheel bederft den ganschen adem verpest? Overtreft dan de winzucht, en het daarmede gepaard gaande bedrog van individuele Joden het ware belang van den Staat, dat in zedelijkheid *alleen* zijne waardij en zijnen steun vindt. Dat zij, Joden, tot de gezellige maatschappij terug keeren! Maakt hen gemeenzaam met allerlei ambachten tot veelvuldig heil van den Staat! Een enkele Jood moge verloren gaan, omdat hij aan dien bedriegelijken handel gewoon is; maar, weegt zulk *verlies* op tegen het voordeel, dat daaruit voortspruit en op den duur volgen moet? Men geve de Joden, dat zoo ongelukkige, overal op den aardbodem verstrooide volk, aan de maatschappij terug! Men leere hen arbeiden, zoo als anderen in fabrieken en trafieken! Men vorme hen langzamerhand tot landbouwers! Nooit zullen zij behoeven gebrek te lijden, indien zij slechts willen. Holland levert overal plaats genoeg om als eerlijk en goed burger te wonen. Men huwe hen met Hollandsche meisjes en vrouwen, die door haren ijver allerwegen beroemd zijn! Door dit middel zal de nijdige trek, die in hun gelaat spreekt, van tijd tot tijd verloren gaan. Holland zal zich zelf boven andere Natiën bevredigd achten, dat men dezen weg der Voorzienigheid heeft gade geslagen. God zelf zal deze hulpbetooning, als aan één der nog bestaande oudste volken verleend, met zijnen dierbaarsten zegen bekroonen. Ook met dit hulpmiddel zal, van tijd tot tijd, die

bedriegelijke handel ophouden in zoogenoemde *Effekten* aan de beurs en in de koffijhuizen, welke eene schandvlek voor het menschedom is.

Na alle deze voorafgaande aanmerkingen zal het tijd worden, dat wij van het *tweede* punt gewagen, hetgene wij ons ter beschouwinge hadden voorgesteld, dat namelijk der *bezuiniging*, waaromtrent wij slechts vragender wijze en dus zeer kort zullen zijn.

De *eerste* vraag betreft het heirleger van Ambtsbedieningen, dat inderdaad Hollands inwendige krachten verteert. Mij geheugt nog zekere stad, alwaar, met uitzondering der Bedeelden, het getal van Beambten na genoeg gelijk stond met dat der Stedelingen, zoodat ieder zich de eer mogt toeëigenen 'om' onder de laatstgenoemden gerangschikt te worden.

De Ambten, weten wij, zijn voortbrengsels van een vroegeren gansch niet karigen tijd, toen overal vrede en welvaart heerschten. Zij werden door de Regenten meestal aan hunne Lijf- en Kamerbedienden gegeven. Men zag gaarne, dat het die lieden wel ging, en deze waren op hunne beurt dankbaar, behoudens gelijken afstand, als voormaals hun lot was. Het huwelijk met personen van gelijken ondergeschikten rang voltooide dit aristocratisch snoer. De Ambtenaars verhieven zich tot gezagvoerders. Zij wisten zich, zoo als het doorgaans gaat, wanneer *niets* voormaals beduidends tot *iets* komt, zekeren modetoon van dagelijks verkeer toe te eigenen. De voormalige Liverij-bediende werd spoedig Heer, en de eigenlijk gezegde

voormalige Meester, liever op zijn gemak wenschen-
de te leven, dan zich met omslagtige zaken te be-
moeijen, werd van voormaligen invloed geheel en
al beroofd. Het gevolg was, dat men al spoedig
minder zag op het volstrekt noodige, dan wel op
den slender van overtollige uitgaven, waaraan men
al zeer spoedig gewoon werd. Een bewijs daarvan
levert de straks genoemde stad, alwaar de eenvou-
dige rekening van *papier*, doorgaans op 5 à 6000
guldens berekend, tot de kapitale som van 10,000
guldens verhoogd werd. Te dezer gelegenheid,
zonder ons met bezuinigingen van gewonen aard te
willen inlaten, moeten wij toch, *in het algemeen*,
met een enkeld woord, van *deze soort* van bezui-
niging gewagen, waarmede bijkans alle Ambtenaars,
zonder onderscheid, jammerlijk gewoon zijn om te
springen, en waartegen echter, op bijzondere aan-
maning, een jammerlijk misbruik konde verhoed wor-
den. Dit zelfde is niet minder toepasselijk op *turf*,
hout enz., waaromtrent men de onderscheidende
aandacht der Regering als duren pligt inroept. An-
dere Landen geven, ten aanzien van het *papier*,
een uitstekend voorbeeld van bezuiniging, alwaar
men geheele stuks obligatiën, waarvoor alhier een
overtollig stuk (van *twee* bladen in *folio*) gebruikt
en weg geworpen wordt, op een zeer klein
20ste gedeelte, met gelijk voordeel en nut weet te
plaatsen.

Mogt dan toch eenmaal de aandacht der Hooge
Regering op dit hoogst belangrijk punt gevestigd
worden, met het *allergestrengst* onderzoek, of de
lijst van Ambtenaren, met derzelver jaarlijksche

bezoldiging, niet zeer aanmerkelijk te verminderen ware, zonder het minste nadeel voor den Lande, en daarentegen met veel grooteren ijver en geene mindere naauwkeurigheid?

Eene *laatste* bedenking tot bezuiniging betreft de Latijnsche scholen, welker getal, door zamenvoeging van het onderwijs, thans vooral, werkelijk te besnoeijen ware, zonder dat het te ver gedrevene zelf hierbij in aanmerking *kan* of *mag* komen. De uitvallende leermeesters alleenlijk moeten bevoegd zijn, om de ledige plaatsen, bij voorkeur en naar evenredigheid van dienstjaren *enz.* te vervullen.

Bij deze laatste aanmerking behoort nog die wegens het getal der Akademiën in *Holland*. Meermalen was zulks het onderwerp van onderscheidene meeningen. Het zal onnoodig zijn, dit alles te herhalen. Genoeg: de vraag *alleenlijk* blijft deze; Kan derzelver aanwezen niet op een anderen voet worden gewijzigd, zonder daarmede eenige wezenlijke schade aan letteren en wetenschap te veroorzaken?

Dan, waartoe meerdere woorden verspild? Onze geliefde Koning is den wensch der Hollandsche Natie vóóruitgesneld. Aan Staatsraad en Ministers heeft Hij dat werk van de *uiterste Bezuiniging* in alle opzigten opgedragen, waarvan wij slechts eene enkele snaar roerden. Met het volst vertrouwen verlaat ik mij, met u, geheel en al op Hoogdeszelfs doorzicht en moed, om het kwaad aldaar aan te tasten, waar het zich *overal* verbergt, zonder personen of ambten te ontzien. LEVE DE KONING!

H. 22 November 1830.

